katoliku kirikus rahvuslikul alusel tekkinud tülid ja kustuma hakkas uue kalendri tarvitamise vastu sihitud vaen.

Aga välisest rahunemisest hoolimata valitses kiriku siseelus kriis edasi. Seoses sellega jätkusid ka arutlused nende teede üle, mis viiksid kirikuelu tervenemisele. Seejuures tuli ilmsiks neli eri voolu. Ühed lootsid kiriku kõikuvat seisundit parandada võivat tihedama vahekorra loomise kaudu riikliku võimuga, ehk teiste sõnadega: nõudsid riigikirikut („vabsid"); teisedki nõudsid riigilt senisest suuremat tuge kirikule, nõudsid kiriku kui terviku tunnustamist riigi poolt, usuõpetuse kontrollimise õigust, muu seas ka tasu võõrandatud maade eest jne., kusjuures kirik jääks siiski riigist lahutatuks; kolmandad leppisid praeguse organisatsiooniga ja lootsid kiriku tervenemist järgnevat vaid sellele, kui kirik seesmiselt tugevneb; neljandad, kõige vabameelsemad, arvasid, et seninegi kirikukorraldus on liiga tsentraliseeritud, et kirikukorralduse lähtepunktiks peaksid olema üksikkogudused, mis vabalt omavahel võivad liituda või mitte liituda.

Uus kirikuseadus, mis hakkas maksma aasta lõpul, aitas võidule need, kes taotlesid riigilt senisest suuremat tuge kirikule. 1934. a. 24. detsembrist alates on kirikul suurem omavalitsemise ja enesekorraldamise õigus, liikmemaksusid võib kirik sisse nõuda kohtuliku sundtäite korras, usu ja administratsiooni alal tekkivaid vaidlusi lahendab kaheastmeline kirikukohus, riigivanemal on õigus nõuda uut kandidaati kõrgema kirikujuhi kohale.

1934. aastal ei saanud selle seaduse praktilised tulemused ainult ühenädalase kehtimise tõttu loomu-

Eesti kroonika 1934, lk. 72